

VINERI • 12 NOIEMBRIE 2010 • ANUL LX NR. 46

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Înaintașii ne obligă să nu uităm cine suntem...
„Nicăieri nu-i mai bine ca acasă”
Vinovații fără vină*

CALENDAR ORTODOX

- 15 noiembrie, luni – †) Cuv. Paisie de la Neamț; Sf. Mc. și Mărt. Gurie, Samona și Aviv (*Începutul Postului Crăciunului*).
- 16 noiembrie, marți – † Sf. Ap. și Ev. Matei (Dezlegare la ulei și vin).
- 17 noiembrie, miercuri – Sf. Grigorie Taumaturgul, Ep. Neocezareei; Cuv. Mărt. Lazăr Zugravul; Cuv. Zaharia.
- 18 noiembrie, joi – Sf. M. Mc. Platon; Sf. Mc. Romano și Zahau, diac. (Dezlegare la ulei și vin).
- 19 noiembrie, vineri – Sf. Prooroc Avdie; Sf. Sfințit Mc. Varlaam.
- 20 noiembrie, sâmbătă – Înaintepăznuirea intrării în Biserică a Maicii Domnului; †) Cuv. Grigorie Decapolitul; Sf. Mc. Dasie; Sf. Ier. Proclu.
- 21 noiembrie, duminică – †) **Intrarea în Biserică a Maicii Domnului (Vovidenia)** (Dezlegare la pește).

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

„Printre cultivatorii cei mai destoinici s-au evidențiat: Vasile Marc, Ioan Netea, Vasile Martin, Teodor Juhász și Teodor Sava. Ei au fost printre primii nu numai ca producători ci și ca organizatori. Au ajutat la întărirea asocierii producătorilor de legume și zarzavaturi. În toamna aceasta numărul membrilor s-a ridicat la 240, iar valoarea mărfurilor predate va depăși suma de cinci milioane. Din cele două milioane de forinți, sumă acordată drept credit, cultivatorii își pot procura toate cele necesare în munca lor: clădiri, plante, gunoi, etc. Numai să muncească.” (Hărnicia micherechenilor, autor: I., Foaia Noastră, Nr. 22, 15 noiembrie 1970, pag. 1)

Acum 30 de ani

„Pe la ora nouă se adunaseră studenții, care aveau cursuri la ora respectivă. În momentul întâlnirii cu Ioan Ruja, el se elibera ușor de calmul său obișnuit, propriu individualității sale, izbucnind într-un zâmbet larg, neschimbat. Printre informațiile sale accentuate, referitoare la câteva expoziții, evenimente culturale ce merită să fie văzute, am atins în convorbirile noastre și câteva »chestii« studențești actuale, personale, ca de exemplu, tema lucrării sale de seminar intitulată »Sandu-Aldea și sămănătorismul«, a cărei material atunci începu să-l adune la Biblioteca Universitară. După studenții anului cinci, Elena Orosz și Maria Cefan, negăsindu-i pe la universitate, am aflat că tocmai își făceau obligația practicii metodice de predare a limbii și literaturii maghiare la un oarecare liceu din Budapesta. Cu ei ne vom întâlni probabil, la Julia, când vor face aici practica la română.” (La catedra română din Budapesta, autor: -tb-, Foaia Noastră, Nr. 45, 9 noiembrie 1980, pag. 4)

Acum 10 ani

„»Anul 2000 – Anul Eminescu« a fost sărbătorit și de românii din Ungaria la începutul acestui an, 15 ianuarie, când s-au împlinit 150 de ani de la nașterea marelui poet român Mihai Eminescu. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a organizat în zilele de 3-4 septembrie un turneu pentru 17 artiști orădeni, care au prezentat un spectacol din poeziile și romanțele poetului național Mihai Eminescu. Românii din patru localități din Ungaria s-au bucurat de aceste momente festive: vineri seara cei din Chitighaz, iar sâmbătă cei din Aletea, Apateu și Bedeu. Artiștii din Oradea, actorul Eugen Țugulea, solistiul Iuliana și Florin Chelu, respectiv corul de cameră al Facultății de muzică, condus de maestrul dirijor Avram Geoldeș, ne-au mângâiat inimile cu cele mai frumoase poezii ale literaturii române...” (Pe bolta Apateului a apărut Luceafărul, autor: E.I. și I.C., Foaia românească, Nr. 45, 10 noiembrie 2000, pag. 3)

Expoziție de vechi icoane pe sticlă din Transilvania

Pe 12 noiembrie se va vernisa o nouă expoziție la Muzeul Județean „Munkácsy Mihály” din Bichișcia-ba, de data aceasta fiind vorba de o expoziție de icoane. Expoziția „Vechi icoane românești pe sticlă din Transilvania” va fi montată din colecția Muzeului „Țării Crișurilor” din Oradea. Istoria și importanța icoanelor românești va fi prezentată de dr. Aurel Chiriac, directorul muzeului orădean, PSS Sofronie,

episcopul Oradiei și PSS Siluan, episcopul Julei. Vernisajul va avea loc de la ora 16.00. Expoziția poate fi vizitată până la 27 februarie 2011.

R.P.

Cenadul Unguresc

Româncele se adună la șezătoare

Șezătorile încep toamna târziu, după ce se termină toate muncile câmpului, țin toată perioada Postului Crăciunului și se continuă până în preajma începerii muncilor de primăvară. Un astfel de program are și șezătoarea femeilor de la Cenadul Unguresc, care se ține în mod organizat pentru a îmbina munca cu pe-

trecerea. Aici se spun noutățile satului, snoave, povești, ghicitori, se cântă, se face lucru de mână etc. Gospodinele din Cenad se întâlnesc de la începutul lunii noiembrie la șezătoare în fiecare zi de marți, de la ora 16.00. Întâlnirile au loc la sediul autoguvernării românești din localitate.

A.B.

Săcal

Instalare de preot

În ziua de 14 noiembrie, odată cu Lăsatul secului pentru Postul Nașterii Domnului, credincioșii ortodocși din Săcal îl vor avea în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Episcop Siluan. În cadrul Sfinței Liturghii Arhieresti, care va începe la ora 10.00, va avea loc și hirotonia și instalarea întru preot a diaconului Ionuț Teodor Negrău. Sărbătoarea se va încheia cu o agapă frățască în sala de mese a Școlii Generale din localitate.

A.B.

Poza săptămânii

Plăcintele din Leta înveselesc muierile

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Depunere de coroane la Leta Mare (foto: Emilia Martin)

Serbare comemorativă la Leta Mare

Înaintașii ne obligă să nu uităm cine suntem...

În ziua de 6 noiembrie, la Leta Mare au fost omagiate din nou personalitățile marcante de origine română, care se leagă de acest orașel bihorean. Iustin Popfiu (1841–1882) a fost un scriitor român, protopop și preot greco-catolic, care își doarme somnul de veci în curtea bisericii din Leta Mare. Iosif Vulcan (1841–1907), publicist și scriitor român, animator cultural, fondator al revistei „Familia”, a trăit de la vârsta de trei ani în Leta Mare, unde tatăl său a fost preot greco-catolic. În partea de Vértess a orașului se găsesc mormintele familiei Irinyi (Irimie), cel mai renumit membru al acestei familii fiind Irinyi János, inventatorul chibritului. Sora inventatorului a fost mama lui Iosif Vulcan, Victoria Vulcan, născută Irinyi, a cărei cruce se găsește în curtea școlii generale.

Urmașii românilor din această localitate, care în 1996 a redobândit titlul de oraș, se îngrijesc cu însoțire de memorie înaintașilor lor, și fac acest lucru nu doar o singură zi din an, ci în permanență: asta demonstrează crucile și monumentele frumos îngrijite. Sâmbăta trecută, în sala de cununii a primăriei locale s-au adunat letanii și invitații lor din România, numeroși oaspeți din Oradea, Holod și Secuieni, pentru a evoca amintirea lui Iosif Vulcan, Iustin Popfiu și a familiei Irinyi. La fel ca în anii anteriori, organizatorii acestui eveniment de suflet au fost Asociația Culturală Română și Auto-guvernarea Românească din Leta Mare.

După cuvântul de deschidere al președintelui Gavril Crișan, primarul Menyhárt Károly a subliniat importanța legăturilor transfrontaliere, a bunelor relații dintre cetățenii de o

parte și de alta a graniței. Consulul Răzvan Ciolcă din Seghedin a amintit despre faptul că a aflat pentru prima dată despre Leta Mare citind cartea domnului profesor Gheorghe Petrușan despre Iosif Vulcan și revista „Familia”. Participând pentru a doua oară la acest eveniment comemorativ, consulul român a subliniat însuflețirea și conștiințiozitatea cu care letanii se îngrijesc de memoria înaintașilor.

Ca de fiecare dată, deja de 17 ani, la serbare au participat numeroși oaspeți din România, care vin la Leta Mare ca acasă. Reprezentanți ai Consiliului Județean și ai Primăriei din Oradea, oameni de știință, muzeografi, scriitori și poeți, preoți, profesori din Bihorul din România au onorat cu prezența lor acest eveniment.

După depunerile de coroane la mormântul lui Iustin Popfiu, preoți din Româ-

nia și Ungaria au oficiat o scurtă slujbă de pomenire în biserica greco-catolică din Leta Mare. Apoi au urmat depunerile de coroane la placa memorială a lui Iosif Vulcan și la mormântul Victoriei Irinyi, mama lui Iosif Vulcan. Directoarea școlii în curtea căreia se găsesc mormintele familiei Irinyi a invitat toți participanții la eveniment în noua sală de expoziții, ce poartă numele lui Irinyi János, unde am văzut o expoziție de documente și obiecte despre trecutul letanilor și a familiei Irinyi. Peste drum, în fostul castel Lédig, unde azi funcționează un azil de bătrâni, administrat de biserica reformată, s-a deschis în vara acestui an un muzeu etnografic, cu o sală modernă, unde vizitatorii pot vedea o excepțională expoziție de ceramică din Ungaria și Transilvania.

Întâlnirea de suflet a letanilor și oaspeților lor s-a încheiat la masa albă, cu o cină gustoasă, care a ținut încă împreună mai multe ore participanții la ziua comemorativă. Unii ne-am întors acasă cu promisiunea că vom reveni în scurt timp pentru a cunoaște mai bine și viața de zi cu zi a letanilor, dar și pentru a căuta noi urme românești în acest mic orașel bihorean.

E. Iova
(Fotoreportaj în pagina 16-a)

EDITORIAL

Vinovații fără vină

Nu prea se înțelege pe cine și cum vrea să „pedepsească” editorialistul anonim al revistei ATRU pentru că cineva și-a permis să conteste în instanță „calitatea de român a unora dintre câștigătorii alegerilor din luna octombrie”. Nici că pe cine face el – el, care își ascunde numele adevărat sub titulatura de „colectiv redacțional” – nazist. Totuși, avem idee. „Contestatarii din cadrul etniei noastre” sunt cei de la Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. De ce nu aveți curajul, domnilor sau doamnelor de la „Cronica”, să scrieți acest nume? De ce vă mai ascundeți după pseudonime și după propriul deget murdar, crezând că vă mai puteți permite să-i mințiți și să-i jigniți în demnitatea lor pe românii din Ungaria?

Probabil ați uitat că atât autoritățile maghiare, de la ombudsman până la secretarul de stat pentru naționalități, cât și presa din Ungaria au semnalat în repetate rânduri în ultimele luni că s-au făcut numeroase abuzuri electorale la alegerile minoritare. Și de această dată, etnobiliznisul a luat proporții, și nu doar la români. Dacă am gândi cu toții la fel ca editorialistul laș al „Cronicii”, ar însemna că ucrainenii, armenii sau rusinii care se plâng de abuzurile electorale făcute în numele lor sunt și ei naziști. În timp ce conducătorii ATRU, alături de gazeta lor de perete, binecuvântează etnobiliznisul, scriind nu de mult cu nerușinare că e vremea „să iertăm, poate chiar să și uităm definitiv nevinovatul și chiar beneficul etnobiliznis”. Benefic pentru cine? Pentru voi câțiva, care vă ațișati că reprezentați o comunitate de minoritate și pentru asta băgați lunar în buzunar salarii de miniștri? Voi chiar nu vă dați seama că minoritatea română din Ungaria este umilită în cel mai adânc sentiment al său de neam, că viața noastră publică este răvășită de incapacitatea voastră de a ne reprezenta?

„Vom sesiza despre acest abuz incredibil și autoritățile din România...” Care autorități, totuși? Care nici măcar nu mai stau de vorbă cu conducerea ATRU, darămite să-i invite la București sau să se așeze cu ei la aceeași masă? Suntem foarte curioși cum ar putea fi convinși, de exemplu, președintele României sau orice ministru român ca la următoarea vizită în Ungaria să meargă să-i cunoască și pe românii din Szalonna sau pe cei din Mátészalka. Căci doar și ei sunt români. Așa pretind ei, iar noi trebuie să-i credem! După logica voastră, deși, în afară de părerea lor personală niciun singur criteriu obiectiv nu corespunde, nu trebuie să ne intereseze. „Aleșii noștri...”, îi alintă misteriosul editorialist pe cei cărora li s-a contestat calitatea de român. Poate ai tăi aleși sunt, dar cu siguranță nu sunt ai miilor de români din Jula, Chitighaz, Micherechi, Bătania, Apateu sau Bedeu.

Dealtfel, niciun pic nu ne-a fost greu să vedem sub masca enigmaticului editorialist. După ce în mai și iunie a.c. au apărut deja două articole cu conținut asemănător („Atenție la etnosandal!” și „Radiografia etnosandalului”), ambele semnate cu un anumit nume, cel de acum oare de ce nu a mai avut curajul să-l semneze? Poate suntem un grup „fără minte și inimă”, cum ne-ați etichetat, domnule editorialist, într-un articol anterior, dar proști nu suntem. Iar noi avem și coloană vertebrală! Nu ca dumneata, care, rușine mare, cu toate că vii din România, îți bați joc de neamul tău. Dacă ești român. Dacă nu, ne cerem scuze. Dar atunci măcar, fii tu bun și lasă-ne în pace. Parafrazând „Pasărea colibri”, de ce-i bai pentru tine dacă „vinovații fără vină cer să se facă lumină”?

Eva Iova

Editorialul poate fi citit în limba maghiară
pe www.foaia.hu, în rubrica: MAGYARUL

„Conviețuirea culturilor tradiționale”

Parlamentul Ungariei, în parteneriat cu Casa Fotografilor Maghiari, publică un concurs foto internațional cu titlul „Conviețuirea culturilor tradiționale în Bazinul Carpatic”. Concurusul a fost publicat în Parlament, în prezența președintelui Adunării Naționale,

le, dr. Schmitt Pál și a artistului fotograf Korniss Péter, directorul artistic al proiectului. La 1 ianuarie 2011, Ungaria va prelua președinția UE, iar în cele șase luni cât deține președinția, Ungaria dorește să pună un accent deosebit pe problema regionalismului,

a multiculturalității lingvistice și culturale, a păstrării tradițiilor minorităților. Scopul concursului este realizarea unei expoziții care să reflecte viața comunităților din Bazinul Carpatic. Expoziția de mare anvergură va fi amenajată din cele mai bune lucrări selectate de un juriu de specialitate, începând din martie anul viitor în Piața Kossuth din fața Parlamentului. Lucrările vor fi înaintate până pe 30 noiembrie 2010. Detalii: www.egyuttlet.eu. A.C.

EGYÜTT-LÉT
CO-EXISTENCE

FOTÓPÁLYÁZAT | KIÁLLÍTÁS
PHOTO CONTEST | EXHIBITION

Pe scurt...

PROTECȚIA LIMBILOR
MINORITARE

„În urma deciziei Biroului APCE din 8 octombrie a.c., la 12 noiembrie 2010, în Antalia (Turcia) în cadrul ședinței Comisiei Permanente a APCE va fi pus în discuție și raportul privind doc.12422 „Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare”, în cadrul căruia vor fi examinate, printre altele, nu numai problemele minorităților lingvistice importante din punct de vedere numeric, dar și problema grupurilor lingvistice mici, inclusiv cel al istro-românilor, care azi sunt pe cale de dispariție și necesită o protecție deosebită”, a declarat recent dr. Ion Popescu, membru al Biroului APCE.

MARIAN CRIȘAN VISEAZĂ
LA O CARIERĂ ÎN AMERICA

Cele patru premii obținute cu „Morgen” la Festivalul de la Locarno creează premisele obținerii de finanțări pentru o viitoare producție cinematografică. Invitat la TTV, la emisiunea moderată de Loredana Roxin, Marian Crișan a mărturisit că visează să filmeze în Statele Unite. Regizorul are un subiect generos care ascunde multe povești de viață. Așa cum în „Morgen” este tratat subiectul unui emigrant turc care ajunge în ograda salontanului Nelu în drumul său spre Germania, în viitorul său film, Marian Crișan a mărturisit că ar dori să vorbească despre emigranții români din New York.

ANSAMBLUL „KÖRÖS”
LA 60 DE ANI

Cu ocazia a 60 de ani de existență a ansamblului, Fundația „Körös Néptánc” organizează pe 20 noiembrie programul jubiliar al ansamblului folcloric din Jula. Cu începere de la ora 17.00, în galleria Agenției de Turism din Jula va avea loc vernisajul expoziției de fotografii, după care, de la ora 18.00, va urma programul cultural, coregrafiat de Patyi Zoltán și susținut de foștii și actualii dansatori, soliști și muzicieni ai echipei folclorice.

Simpozion științific la Jula, ediția XX

În acest an, Simpozionul organizat de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria va ajunge la cea de-a XX-a ediție. În zilele de 27-28 noiembrie, la simpozionul anual vor participa alături de cercetătorii români din Ungaria și specialiști din România. Întâlnirea științifică se va desfășura la Jula, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria.

În cele două zile vor susține prelegeri următorii cercetători din Ungaria și România: în ziua de 28 noiembrie – *Cornel Sigmirean* (Târgu-Mureș): Formarea intelectuală a învățatului iluminist Petru Maior; *Ioan Bolovan* (Cluj-Napoca): Asociația Națională Arădană, instituție culturală regională a românilor din Ungaria (1863-1918); *Gabriel Moisa* (Oradea): Considerații privind istoriografia români-

lor din Ungaria în perioada 1920-2010; *Vasile Dobrescu* (Târgu-Mureș): Studenți români la Budapesta – economiști și profesori la Cluj în prima jumătate a secolului XX; *Rodica Colta* (Arad): Ioan Ardelean, un prestigios urmaș al preotului Iosif Ardelean din Chitighaz; *Tiberiu Herdean* (Budapesta): Dreptul la individual – individualismul în romanul românesc interbelic; *Viorica Goicu și Simona Goicu-Cealmof* (Timișoara): Numele de familie de origine toponimică ale românilor din Ungaria; *Ana Borbély* (Budapesta): Variabilitate și schimbare: cercetare longitudinală despre limba românilor din Ungaria (1990-2010); *Stella Nicula* (Jula): Metode și procedee de educare ale copiilor în comunitatea tradițională. După această prelegere vor fi prezentate cele mai

noi publicații ale Institutului de Cercetări, apărute în 2010 și se va vernisa o expoziție de fotografii.

Întâlnirea va continua duminică, de la ora 9.30, cu următoarele subiecte: *Traian Trifu Căta* (Petrovăsăla – Serbia): Centenarul revistei FAMILIA din Petrovăsăla, Banatul sârbesc – mesager românesc pe meridianele lumii; *Maria Dan* (Târgu-Mureș): Un intelectual român absolvent al liceului din Szeged. Scriitorul Virgil Onițiu; *Elena Csobai* (Bichișciaba): Simion Cornea, luptător pentru organizarea parohiilor ortodoxe române într-o eparhie; *Emilia Martin* (Jula): Vindecarea prin descântec la românii din Ungaria; *Maria Berényi* (Budapesta): Manifestări național-culturale românești de amploare în Budapesta secolului al XIX-lea.

R.P.

„Filantropica”, o lecție de umor dulce-amar

Joi, 28 octombrie, Institutul Cultural Român a continuat seria proiecțiilor filmelor românești la Muzeul Casa Terorii sub genericul „România prin ochii românilor”. Colaborarea ICR cu Muzeul Casa Terorii a început în luna septembrie a acestui an, iar în cadrul proiecțiilor și dezbaterilor la care participă cinești din România și Ungaria se prezintă o perspectivă inedită a trecutului recent și a societății românești în tranziție prin intermediul cinematografiei românești de azi. În data de 28 octombrie a fost proiectat „Filantropica”, în regia lui *Nae Caranfil*, coproducție româno-franceză prezentată în 2002 în avanpremieră la Festivalul de la Cannes. A urmat o masă rotundă la care au participat alături de directorul instituției gazdă, *Schmidt Mária*, directorul de imagine al filmului *Vivi Drăgan Vasile* și criticul maghiar de film, *Réz András*. În deschiderea dezbaterii, Schmidt Mária a precizat că filmul este o oglindă deformată, despre care publicul maghiar ar putea spune la început că nu are nimic de-a face cu ea, dar până la finalul filmului se convinge că de fapt reflectă și lumea lui.

Réz András a arătat că „Filantropica” relatează despre prăpas-

tia dintre sus și jos, dintre bogați și săraci, iar în timp ce publicul râde este și avertizat de hidoșenia lumii în care trăiește și pe care de multe ori se străduiește să nu o vadă. A mărturisit că filmul l-a impresionat prin sinceritatea și curajul său și regretă că filmele maghiare din ultimii 20 de ani sunt departe de această abordare, iar atunci când au încercat să facă comedie au avut grijă să nu spună prea multe, să facă mai degrabă pe placul criticii de breaslă, publicului și eventual firmei care făcea reclama filmului. Réz András a adăugat: „Filantropica nu face cu

ochiul nimănui, ci spune adevărul”. Vivi Drăgan Vasile a precizat: „Suntem așa de amărâți că nu ne-a mai rămas decât adevărul, iar tinerii cinești au simțit asta. E o problemă a noii generații, care e valabilă și în Ungaria: după 1989, tinerii au avut un conflict cu părinții lor, că rora le-au pus întrebarea: De ce ați fost așa de lași în trecut? Iar tinerii cinefili au avut și ei de adăugat: filmele voastre sunt de nimic. Și așa a apărut noul val de cinefili”, a explicat invitatul român. Vivi Drăgan Vasile a adăugat că deși filmele românești au obținut în ultimii ani tot ce era cu putință la Festivalul de la Cannes, în România ele nu au succes. Explicația acestui fapt stă în aceea că publicul cu salarii mici știe că viața e amărâtă și nu vrea să-i pui o oglindă în față. Totuși, „Filantropica” a adus cel mai mare public în sălile cinematografice din România și a încântat și publicul budapestan sosit în număr mare la muzeul unicat din bulevardul Andrassy nr. 60.

Gabriela Enea Elekes

Redacția radio
are un nou angajat

Redacția Românească a Radio-difuziunii Maghiare din Seghedin are de la 8 noiembrie un nou angajat, în persoana doamnei *Anamaria Brad*, care a lucrat la emisiunea „O voce românească” ca și colaborator extern încă din

vara anului 2007, deoarece nu s-a asigurat un post în plus. De câțiva ani încoace, această problemă a fost discutată de mai multe ori la ședințele interguvernamentale româno-maghiare, însă abia acum s-a rezolvat.

A.B.

Comentariul săptămânii

Limba noastră cea română

Cel care nu își iubește limba maternă, nu iubește nimic valoros în viață. Nu sunt întâmplătoare elogiile pe care le aduc scriitorii limbii neamului lor, ca uneia din cele mai importante componente ale identității omului, respectiv ale unei comunități umane. Datorită manualelor școlare, cunoscute sunt și la noi versurile lui G. Sion din *Limba românească*: „Mult e dulce și frumoasă/ Limba ce vorbim,/ Altă limbă-armonioasă/ Ca ea nu găsim./ ...Românașul o iubește/ Ca sufletul său./ O, vorbiți, scrieți românește,/ Pentru Dumnezeu!”

Fără o limbă comună nu există societate unitară. Pentru unii adevărata patrie a lor este limba și nu peticul de pământ pe care trăiesc.

E mult adevăr în această idee, căci degeaba au ocupat mase largi un anumit teritoriu care să le asigure existența, numai cu o limbă relativ omogenă s-au putut încheia într-un popor. De aici, la începutul deșteptării naționale, lupta pentru limbă, care, alături de aceleași tradiții culturale și aceeași istorie, deveniseră cea mai relevantă marcă identitară a coeziunii unui popor sau națiuni. Naționalitatea cuiva se cunoaște după limba pe care o vorbește cu regularitate în viața de toate zilele.

Mai complicată este expunerea cu privire la sistemul de comunicare al românilor din Ungaria. Limbajul comunității noastre a fost supus unor cercetări care, se pare, au rămas privilegiul specialiștilor, fără să devină cunoscute în rândurile celor neavizați sau să se fi făcut caz din el. Punctul de plecare al discuțiilor a fost faptul că majoritatea noastră vorbea un *grai* și nu o *limbă de cultură*, respectiv nu vorbim ambele variante ale limbii române (excepție făcând o parte

a intelectualității), ceea ce ar fi un foarte mare avantaj în păstrarea identității. Germanii, de exemplu, care gândesc într-o națiune culturală, însușesc și vorbesc, pe lângă graiurile locale, și limba literară, ceea ce e un element determinant atât al coeziunii statului german federativ cât și al națiunii germane. Noi am avut „ghinion”. Din motive istorice bine cunoscute, îndepărtându-ne de majoritatea neamului înainte de încheierea limbii române arhaice într-o limbă modernă și trăind într-o izolare totală de restul vorbitorilor de această limbă, deși ne-am păstrat, până prin ani 1950–1960, relativ bine și în proporții de masă graiul, lumea satelor noastre nu a reușit să însușească varianta mai îngrijită a limbii române. Evident, în această privință am dat greș. Discuțiile la care m-am referit au pornit tocmai de la acest eșec, de la imposibilitatea de a trece de la grai la limba literară, de a convinge membrii comunității de valoarea și utilitatea pe care le reprezintă cunoașterea limbii române.

Unele aspecte ale limbajului folosit de noi au fost analizate după ce, în 1968, politica față de naționalități a cunoscut o oarecare înviorare, după un deceniu de apatie. În *Foaia noastră* este susținută o rubrică utilă și urmărită cu interes, cu titlul „Cum scriem, cum vorbim”, în cadrul căreia a fost abordată și problema graiului. Probabil de aici ideea cuiva, care, din cauza numeroaselor maghiarisme ale graiului nostru, să-i adreseze lingvistului Alexandru Graur, întrebarea dacă limba noastră mai este o limbă română. Răspunsul afirmativ al cunoscutului lingvist, difuzat într-o emisiune la Radioul din București, este susținut cu argumente științifice convingătoare, ceea ce a încurajat pe cei care erau convinși atât de valoarea cât și de frumusețile graiului nostru, care de altfel diferă de la o zonă la alta.

Primul care a studiat cu competență profesională fenomenul în discuție este regretatul profesor Mihai Cozma. Lui îi aparțin câteva constatări care au influențat opinia publică de la noi. Ideile odată lansate încep însă să-și trăiască viața lor proprie, indiferent de contextul în care ele au fost exprimate.

Astfel se explică faptul că constatările conform căreia limba noastră maternă este graiul moștenit de la strămoși, a fost interpretată de adepții „culorii locale” într-un sens exclusiv, venind în apărarea graiului spre a-l înlocui cu limba literară. Tot într-o lucrare (din 1984) al lui Mihai Cozma apare propunerea cu privire la introducerea în învățământ, pe lângă predarea limbii literare, a unor particularități ale graiului local, cu scopul de a facilita însușirea și a sublinia frumusețile limbii române. Numai că la acea dată doar la Micherechi se mai moșteneau graiul părinților, iar dacă nu se moștenește, nu are cum să constituie punctul de plecare al însușirii limbii literare. (De altfel, profesorul Cozma este inițiatorul introducerii unor ore de conversație și, în general, a predării cu metode moderne a limbii române în școlile noastre.)

Oricât de mare ar fi scepticismul unora cu privire la însușirea și valorificarea cunoștințelor de limbă română, adevărul e că, datorită dezvoltării evidente a relațiilor româno-maghiare, mulți, tot mai mulți români din țara noastră ar putea profita din însușirea ei.

Iar cei care se tem de un învățământ „prea românesc”, fac o mare greșală – în detrimentul copiilor lor. Întrebarea e dacă părinții, împreună cu comunitățile încă românești, sunt conștienți de această realitate. Puțini se mai gândesc la faptul că, în primul rând, datorită românismului lor au putut deveni intelectuali, și-au găsit un rost în viață. De ce nu vor să deschidă o perspectivă în plus și copiilor lor? Oricât de incredibilă ar părea afirmația noastră: viitorul pentru o bună parte a românilor de aici depinde, și în viitor are să depindă tot mai mult, de viitorul limbii lor. Bine ar fi dacă dezmeticirea nu ar întârzia prea mult!

Gheorghe Petrușan

Pe scurt...

CHITIGHAZ

Casa de Cultură și Bibliotecă „Táncsics Mihály” publică un concurs de desen pentru preșcolari și școlari pe tema „Crăciunul meu”. Lucrările trebuie expediate prin poștă sau personal până la data de 13 decembrie. Desenele vor fi premiate și aranjate în expoziție la Casa de Cultură din Chitighaz pe 21 decembrie 2010, după masă de la ora 15.00.

JULA

Liceul „N. Bălcescu” din Jula își va deschide porțile pe 25 noiembrie pentru elevii și părinții interesați de această instituție de învățământ. Programul va începe la ora 9.00, în sala festivă a Centrului Cultural, cu prezentarea liceului, după care elevii sosiți de la școlile generale vor avea posibilitatea să intre la orele de studiu ale liceenilor.

BUDAPESTA-SEGHEdin

Concertele „Locomotivei Jazz” din luna aceasta, în organizarea ICR Budapesta și Seghedin, se vor desfășura în zilele de 26–27 noiembrie. Concertul din Capitală va avea loc pe 26 noiembrie, de la ora 20.00, la Sala de Concerte a Muzeului Comerțului și al Industriei Turistice – Budapesta (Programul „KULTEA”), iar iubitorii jazz-ului din Seghedin sunt așteptați la concert pe 27 noiembrie, de la ora 19.00, la Grand Cafe Cinema. Vor concerta muzicienii Johnny Bota, RO – contrabas, Eugen Gondi, NL/RO – tobe, Deseo Csaba, HU – vioară, Juhász Attila, HU – pian.

MICHERECHI

La școala generală va avea loc o întâlnire a promoției care a absolvit școala românească în anul 2000. Cei 28 de foști elevi se vor reîntâlni după 10 ani, pentru a evoca amintirile copilăriei, tinereții, și pentru a povesti despre întâmplările din viața lor de atunci. Întâlnirea va fi pe 12 noiembrie.

CHITIGHAZ

Pizzeria Casa Nostra organizează pentru prima dată, la 13 noiembrie, Halloween Party. Participanții sunt așteptați la chef în măști înfricoșătoare. Gazele vor oferi tinerilor dulciuri în lămpile de dovleac. Atmosfera plăcută va fi asigurată de DJ Zsola.

„Spiritul românesc al Bisericii mă ajută să mă integrez mai ușor”

De vorbă cu Borzási Csaba, pastorul Bisericii Baptiste din Chitighaz

Pastorul Borzási Csaba este originar din localitatea Ip, județul Sălaj, și a crescut în biserica baptistă de acolo. Teologia pastorală a terminat-o la Universitatea Emanuel din Oradea, secția maghiară, după care a fost invitat ca pastor asistent la Biserica Baptistă Maghiară din Baia Mare, unde a slujit doi ani alături de pastorul Kovács József, secretarul general al Comunității Baptiste Maghiare din România. În Baia Mare, la o fundație care ajută copiii abandonați, s-a cunoscut cu soția, Ancuța Corina Rus. În anul 2009, aceștia s-au căsătorit, iar în octombrie 2010, soții Anca și Csaba Borzási s-au mutat la Chitighaz.

– Sunteți de naționalitate maghiară, ați urmat școli maghiare, ați frecventat biserici maghiare. Cum ați ajuns totuși acum într-o biserică de origine română din Ungaria?

– Într-o zi de mai din acest an m-a sunat fratele Hetényi Lajos, fostul pastor girant al bisericii din Chitighaz și m-a invitat la Chitighaz. Fratele Kovács mi-a povestit despre faptul că cei de aici caută un pastor, care să vorbească și ungurește și românește. După ce biserica nu a găsit omul potrivit, prin intermediul Cultului Baptist din Ungaria și a Uniunii Bisericilor Baptiste Maghiare din România, am fost propus eu pentru ei, eu având și soție româncă. Prin călăuzirea Domnului, am acceptat invitația fraților din Chitighaz. Am fost informat că trebuie să știu și limba română, dar în majoritate se vorbește în limba maghiară. Bilingvismul nu înseamnă o problemă pentru mine. Am crescut în vecinătatea bisericii românești din Marca, de unde provenea și fratele Teofil Tripo, care a fost pastor la Micherechi, iar eu umblam mult la biserica aceea, aveam prieteni acolo. După ce am ajuns la Teologie, deseori am fost trimis în biserici, unde să predic și românește. Dar nu știam că o să păstoresc cândva o biserică mixtă. Văd în asta mâna Domnului, care m-a călăuzit aici.

Biserica Baptistă din Chitighaz își dorește de câțiva ani un pastor propriu care să știe și ungurește, și românește. Prin intermediul Cultului Baptist din Ungaria și a Uniunii Bisericilor Baptiste Maghiare din România, s-a aflat un pastor de naționalitate maghiară din Baia Mare, dar care vorbește și limba română. La 24 octombrie, Borzási Csaba a fost ordonat ca pastor al Bisericii Baptiste din Chitighaz, iar de două săptămâni și-a început activitatea de păstorire. Pastorul Borzási Csaba a vorbit Foii românești despre planuri și obiective în fruntea comunității baptiste din Chitighaz.

Soții Csaba și Ancuța Borzási

– Care au fost primele impresii într-o biserică din altă țară?

– Multe lucruri sunt altfel în Ungaria, decât în România. Mentalitatea este diferită aici. Atmosfera bisericii de aici este diferită de cele din ale noastre. Dar biserica din Chitighaz, fiind o biserică de origine românească, totuși a păstrat spiritul românesc. Cred că este diferită de cele maghiare din Ungaria. Acest aspect mă ajută să mă integrez mai ușor. Bineînțeles, ne bucurăm că soția are posibilitatea să stea de vorbă cu români, pentru că ea nu prea știe încă ungurește. Sunt aici surori care vorbesc cu ea românește și este susținută de români. Ea a fost foarte bucuroasă de faptul că aici se cântă, se roagă și se predică și românește, dar învățată deja și ungurește.

– Ați fost invitat la Chitighaz pentru că vorbiți și românește. În ce proporție se vor folosi limbile română și maghiară la serviciile divine?

– Proporția exactă nu o știu. Cert este însă faptul că la fiecare serviciu divin se predică în ambele limbi. Săptămâna trecută am început cu frații un studiu biblic în limba română, la

care au participat miercuri dimineața cei care doresc să studieze Biblia în această limbă. Aici vin oameni mai în vârstă. Nu au venit prea mulți, dar am observat că ei vorbesc mai bine românește, ceea ce este firesc, româna fiind limba lor maternă. În același timp, tinerii vorbesc ungurește. Eu vreau să vorbesc cu fiecare în limba lui maternă. Aș vrea să păstrăm ca și biserica limba română, să se predice și să se cânte în limba română. Aș vrea să ajut toți membrii bisericii să învețe limba română.

– Care sunt obiectivele Dumneavoastră în păstorie și slujire?

– O biserică care nu face misiune, și-a închis deja ușile. Consider foarte important misiunea, să ieșim din biserică. Nu e de ajuns să stăm duminică în biserică și să ascultăm mesajul. Trebuie să crească oameni din biserică care sunt capabili de evanghelizare, care să ucenicizeze pe alții, care mărturisesc și în lume despre credința lor. Aș dori să ajung și la comunitatea rromă din sat și din împrejurimi. Simt o dragoste față de rromi. Vom începe un studiu pentru tinerii care doresc să-L urmeze pe Cristos, să se aprofundeze

amestecă cu politica, așa cum Biblia scrie să se facă rugăciuni pentru oficialități, noi nu trebuie să-i excludem, ci să-i aducem în biserică. Dacă eu voi fi invitat la evenimentele comune, este responsabilitatea mea ca pastor să particip și să am un mesaj pentru locuitorii acestora.

Domnul are întotdeauna un plan pentru fiecare om. Chiar dacă noi nu știm planul exact, noi trebuie să fim deschiși la orice. Pentru mine a sluji pe Domnul în Chitighaz este a sta în legătură strânsă cu Domnul în rugăciune și în studierea Bibliei, observând unde mă cheamă El să mă implic. Aș vrea să avem o biserică vie care se roagă, care își înțelege chemarea. Vreau să pun accent pe predicarea Cuvântului lui Dumnezeu și pe aprofundarea în Cuvântul Lui.

În încheiere l-am mai întrebat pe noul pastor chitighăzean cum va reacționa la mențiunile legate de vârsta lui, la care Borzási Csaba a răspuns hotărât:

– În viața spirituală nu tinerețea trupului, ci maturitatea spirituală este decisivă și autoritatea pe care o dă Domnul. Iar autoritatea este în Cuvânt. Cel care trăiește pe baza Cuvântului și vorbește pe baza Cuvântului are autoritatea lui Dumnezeu. Eu îl reprezint pe Dumnezeu în biserică, îl reprezint smerit și nu cum vreau eu, ci după voia Lui.

Dumnezeu să-l ajute să fie așa.

Rita Păcș

Conducătorul Bisericii Ștefan Sziklós salută noul pastor

Doi arhieriei la hramul bisericii din Micherechi

Tinerii din această parohie, care au avut ocazia să-l cunoască pe Preasfințitul Părinte Lucian și grupul psaltic și-au exprimat dorința, în mod deosebit, ca în acest an, la hramul bisericii să-l aibă în mijlocul lor atât pe Preasfinția Sa, cât și grupul Katharsis, care au răspuns cu multă bunăvoință cererii credincioșilor și a preotului paroh *Ioan Bun*. Astfel, sâmbătă nu numai clopotele bisericii ortodoxe din Micherechi au adunat credincioșii la slujbă ci și glasurile îngeresti ale grupului psaltic Katharsis, fiind pusă o stație și în curtea bisericii.

Frumusețea și solemnitatea praznicului au fost sporite și de hirotonia diaconului *Ionuț Teodor Negrău*, care va fi hirotonit într-un preot duminică și va fi instalat ca preot paroh la biserica din Săcal.

Cei prezenți la slujbă au avut ocazia de a se bucura împreună, gustând din cântul divin, cântul îngeresc, s-au bucurat de cântarea Sfintei Liturghii, de pricețele bisericești.

În cuvântarea sa, Prea-

Sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, de la 8 noiembrie, este cea în jurul căreia Biserica adună și serbează toată obștea, tot „soborul” Sfinților Îngeri laolaltă. Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, ocrotitorii Bisericii Ortodoxe Române din Micherechi au fost pomeniți în acest lăcaș de rugăciune de sărbătoarea hramului, în ziua de sâmbătă, 6 noiembrie. Hramul bisericii de la Micherechi a avut de această dată o amploare deosebită, pentru că Sfânta Liturghie a fost săvârșită de doi arhieriei: Preasfințitul Părinte *Lucian*, Episcopul Caransebeșului și Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul românilor din Ungaria, înconju-rați de un sobor de preoți din România și Ungaria. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de grupul psaltic Katharsis, al Episcopiei Caransebeșului.

astfel misiunea Bisericii Ortodoxe în Ungaria. Am venit de nenumărate ori în Julia și nu numai, iar mul-

lități, printre care: *Vasile Nanea*, consul la Consulatul General al României la Julia și *Răzvan Ciolcă*, vice-consul la Consulatul General al României la Seghedin, *Margit Tât*, primarul localității Micherechi, *Mihaela Bucin*, șeful Catedrei de Română a Universității din Seghedin, reprezentanți ai Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria și

numeroși credincioși atât din Micherechi cât și din Julia și Oradea.

Hramul bisericii, care a constituit o adevărată sărbătoare de suflet pentru toți credincioșii participanți s-a încheiat cu o agapă frățească, după care, la casa de cultură din localitate a avut loc un moment artistic, oferit de tinerii caransebeșeni cu cântări tradiționale și cântări folk, pe care grupul Katharsis le interpretează în multe orașe și localități din România și străinătate.

Programul zilei s-a încheiat cu o întâlnire a tinerilor din Micherechi cu Episcopul *Siluan* și Episcopul *Lucian Mic*, la casa parohială.

La organizarea acestor frumoase zile a contribuit Parohia Ortodoxă Română din localitate, Primăria Micherechi, contribuțiile credincioșilor și a grupului de tineri ortodocși din Micherechi. **Anca Butar**

sfințitul Părinte Lucian a scos în evidență importanța îngerilor în cultul ortodox și a explicat credincioșilor câteva momente din Sfânta Liturghie, care fac trimitere la îngeri, pentru că odată cu slujba făcută în Sfânta Biserică se săvârșește și Liturghia în ceruri făcută de Sfinții Îngeri.

Preasfințitul Părinte Episcop *Lucian* al Caransebeșului a mai mărturisit că: „Pentru noi este o bucurie să răspundem la invitația Preasfințitului Părinte *Siluan* și să participăm la evenimentele organizate de episcopie, sprijinind

țumirea noastră a fost deplină.

Ne bucurăm deopotrivă să auzim că tinerii noștri, prin cântarea lor, au sădit un sămănare de sensibilitate în inimile credincioșilor din Ungaria.

Considerăm că este de datoria noastră să fim alături de ierarhul, preoții și credincioșii de aici, atât cât ne stă în putință, iar frățietatea, așa cum spunea și înțeleptul Solomon, este ca o cetate tare și împărăție întemeiată, atunci când frațele este ajutat de frate.”

La eveniment au fost prezente mai multe oficia-

Membrii Autoguverării Românești din sectorul VII al Budapestei au hotărât ca de acum înainte mormântul marelui mecena al culturii române *Emanuil Gojdu* din cimitirul Kerepesi să fie îngrijit pe tot parcur-

Mormântul lui Gojdu este îngrijit tot anul

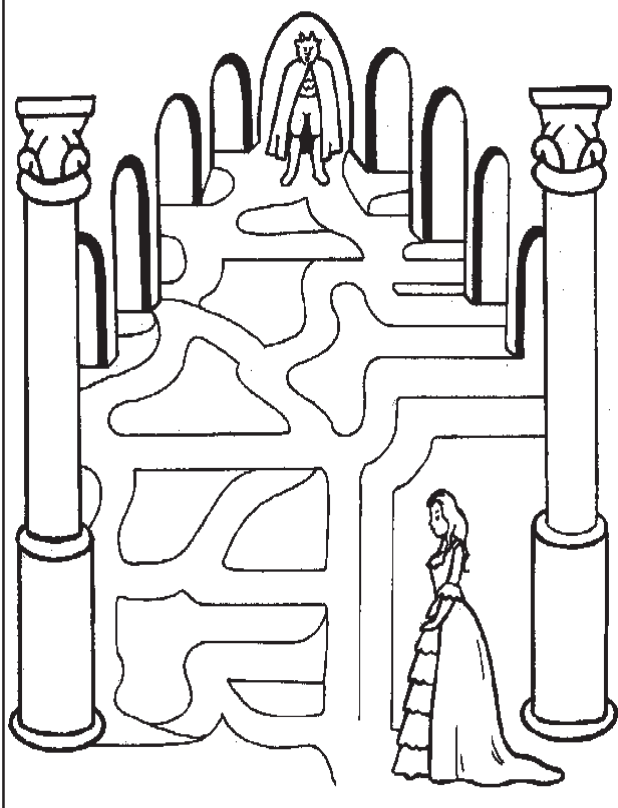
sul anului, ne-a informat recent doamna *Livia Árvai*, vicepreședinta Autoguverării Românești din sectorul VII. Așa s-a întâmplat și înainte de Ziua Morților din 1 noiembrie, când credincioșii români au așezat pe mormântul familiei lui *Emanuil Gojdu* flori și lumânări.

O altă noutate din viața Capelei ortodoxe din str. Holló din Budapesta este că acum câteva zile a fost schimbată poarta de intrare de la clădirea care adăpostește lăcașul de rugăciune și Așezământul monahal românesc din Capitala ungară. În următoare-

le luni se planuiește continuarea lucrărilor de renovare la clădirea bisericii, când vor fi renovate două noi încăperi. Aici se va instala o bibliotecă și un mic magazin de obiecte bisericești. **E.I.**

LABIRINT

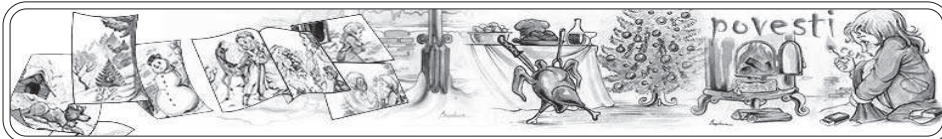
Știați că?

♦ Prima fabrică (sau „moară”) de hârtie din România a fost înființată la Brașov? Evenimentul a avut loc în anul 1546, la 13 ani după ce Johannes Honterus înființase și o tipografie în oraș. Totuși, prima fabrică de hârtie de pe teritoriul actual al României a fost înființată la Sibiu în 1534 însă, în acea vreme, Sibiu nu era un oraș românesc.

♦ Marele Zid Chinezesc este, în anumite porțiuni, într-o stare avansată de degradare sau chiar a fost distrus? Alături de capriciile naturii (vânt, furtuni de nisip, cicluri repetate îngheț-dezghet), printre inamicii Zidului se numără și oamenii care îl vandalizează sub diverse forme (cea mai frecventă formă de vandalism o reprezintă vânzarea de porțiuni mici din zid sub formă de suvenir).

♦ Scara Richter se folosește pentru măsurarea și raportarea cutremurelor de magnitudine medie în timp ce pentru cutremurele mari se folosește Scara Moment Magnitude? De regulă, cutremurele cu magnitudine mai mică de 3 se măsoară folosind scări mai puțin cunoscute, pentru cele cu magnitudinea între 3 și 7 se folosește Scara Richter iar pentru cele peste 7 grade se folosește Scara Moment Magnitude.

Frumoasa din Pădurea Adormită

Charles Perrault

A fost odată, în vremurile de demult, un împărat și o împărăteasă.

Într-o bună zi, împărăteasa a născut o fetiță atât de frumoasă că împăratul nu-și mai încăpea în piele de bucurie. În bucuria lui, împăratul dădu o mare petrecere unde pofti toate rudele, prietenii și ursitoare-rele, ca să-i înzestreze fiica cu fel și fel de daruri: frumusețe, bucurie, virtute, bogăție, noroc.

Îndrept. Atunci când fata se va înțepa cu fusul, să nu moară ci să cadă într-un somn adânc din care numai sărutul unui prinț îndrăgostit o poate deștepta.

Încă din ziua aceea, împăratul dădu porunca să se ardă toate fusurile din împărăție, iar cine s-ar fi opus acestei porunci ar fi fost întemnițat pe viață. Fetița creșcu și se făcu domniță frumoasă, prietenoa-

pe bucătar, pe ucenic, pe pisică și chiar pe șoricel. După ce adormi întreaga curte, de jur împrejurul palatului începu să crească mărăcinii care cuprinse toți pereții chiar și steagul din vârful turnului. Ani de zile, pe acele meleaguri n-a mai călcat picior de om. Feciorul împăratului vecin afla taina palatului ascuns în mărăcinii din spusele unui moșneag bătrân. El se hotărî că trebu-

La petrecere sosiră, rând pe rând, șapte ursitoare poftite de împărat la ospăț, iar bucatele au fost servite de pe talere de aur. Deodată, petrecerea a fost deranjată de un musafir nepoftit, era o ursitoare, de care nu mai auziseră de foarte multă vreme. Pesemne că ursitoarea cea rea venise să se răzbune pe rege pentru că uitase s-o invite. Când petrecerea era pe sfârșite, ursitoare-rele au trecut pe rând pe lângă leagănul fetei și au înzestrat-o cu daruri alese. Ursitoare-rele cea rea se apropie și ea de leagănul fetei și cu glas tunător spuse:

– Înainte de a împlini 18 ani, copila se va înțepa la deget cu un fus și va muri.

La auzul acestor vorbe toți încremeniră. A șaptea ursitoare, care n-apucase să ursească, făcu un pas înainte și spuse:

– Nu am puterea să ridic blestemul dar pot să-l

să și cuminte. Într-o bună zi, hoinărind singură prin palat, dădu de o ușă ferecată tocmai în vârful turnului.

– Pe aici nu am mai fost niciodată, ar fi bine să arunc o privire, gândi ea.

Deschise ușa și zări o bătrânică care stătea și torcea de zor dintr-un fuior de in.

– Bătrânico ce faci aici, ce răsucești așa de repede? întrebă fata curioasă din calea afară. Pot să încerc și eu?

În clipa când luă fusul în mână și încercă să toarcă, se înțepă la deget și căzu într-un somn adânc. Împăratul îndurerat ceru ajutor ursitoare-rele celei bune.

Aceasta auzind vestea rea, încăleacă pe balaurul uriaș, credinciosul ei prieten și zburară iute ca gândul și ca vântul spre palat. Cu bagheta ei fermecată adormi întreg palatul, pe împărat, pe împărăteasă,

ie să vadă cu ochii lui adevărul celor aflate și își croi cărare cu paloșul prin mărăcinii încalcit până la poarta castelului. Înăuntru domnea o liniște apăsătoare. Străjerii, curtenii, împăratul, împărăteasa, orătanii, toate viețuitoarele dormeau.

Prințul străbătu una câte una încăperile palatului. Deodată văzu o ușă întredeschisă, în fața căreia sfărâiau doi străjeri și intra fioros. Făcu ochi mari de uimire când văzu, dormind pe un pat mare o domniță nemaipomenit de frumoasă și pe loc se îndrăgosti de ea.

Se aplecă să o sărute. Dar de îndată ce o atinse, frumoasa domniță se trezi și îl privi cu drag și, o dată cu ea, tot palatul se trezi din somnul adânc de care era cuprins. Și, după ce au făcut o nuntă de nu s-a mai pomenit, au trăit fericiți până la adânci bătrâneți.

„Nicăieri nu-i mai bine ca acasă”

Interviu cu frații Vasile și Levente Iovan din Micherechi

Familia Iovan din Micherechi a ales, în urmă cu mulți ani, drumul străinătății. A plecat pe un pământ care se află la mii de kilometri de cei dragi ai lor. În ziua de 25 august 2006, așteptați de tatăl lor la aeroportul din Dublin, cei doi copii, Vasile și Levente, împreună cu mama lor, Clara, au traversat Marea Irlandeză stabilindu-se pentru o perioadă mai lungă din viața lor în capitala Irlandei. După patru ani de zile, petrecute în străinătate, Clara și cei doi copii s-au întors acasă. Acum, Vasile Iovan este elev în clasa a șasea, iar Levente învață în clasa a treia a școlii generale din Micherechi. În vacanța de toamnă am făcut o vizită la ei acasă să ne povestească despre lumea în care au trăit.

– Cum ați primit vestea când mama v-a înștiințat că familia voastră va pleca în Irlanda și anul școlar 2006/2007 o să-l începeți la o școală din Dublin?

– A fost un lucru ciudat. Eu am început clasa a doua la școala St. Catherine's din Dublin, povestește Vasile.

– Ce discipline ai avut?

– Matematică, geografie, limba engleză. Levente a învățat matematică, cânt, limba engleză și desen. Amândoi am avut și cercuri speciale de șah.

– Ai luat parte și la campionat de șah?

– Da, am câștigat locul trei, am primit medalii și bonuri.

– La ce oră au început cursurile?

– Ora opt dimineața în Dublin este ora nouă aici, atunci au început cursurile care au durat până la 12.20. După ore am plecat acasă, acolo nu sunt ocupații după masă. La intrarea școlii este o imensă poartă de fier, care la ora nouă fix a fost închisă, dacă cineva a întârziat nu a mai putut intra în școală.

– Ce s-a întâmplat atunci dacă careva dintre voi a ajuns cu o mică întârziere?

– Am sunat la telefon învățătoarea, i-am spus că suntem aici la poartă, și cerându-ne scuze am ru-

gat-o să vină să ne deschidă poarta. Am avut mai lungi pauze, de 15 și 30 de minute, dar nu am avut după fiecare oră.

– Câți colegi de clasă ai avut?

– Zece am fost într-o clasă, o colegă de clasă, Claudia, a fost și ea din Ungaria. Levente au fost 17 în clasă. Clasele au fost comasate, când am terminat clasa a treia am trecut în cealaltă bancă din aceeași sală.

– Ați primit note?

– Da. Din două în două zile am scris o mică lucrare din limba irlandeză și din limba engleză, iar la capătul anului am primit aprecieri.

– Care a fost limba de predare?

– Toate materiile le-am învățat în limba engleză.

– Când ați plecat de acasă ați știut engleza?

– Am cunoscut doar câteva cuvinte, dar le-am pronunțat greșit. La început învățătoarea nu înțelegea cele spuse de mine, pentru că nu am pronunțat bine cuvintele. Fratele meu Levente nu știa o boabă din această limbă, comunica numai prin semne.

– Ai amintit că la școala din Dublin a fost obligatoriu să înveți limba irlandeză. La ce nivel ai înșușit limba?

– Am învățat doar gra-

matica limbii, am înșușit multe cuvinte. Dacă aș avea un prieten irlandez nu cred că aș putea comunica cu el. Limba este foarte grea, un cuvânt are mai multe înțelesuri, depinde cum îl pronunțăm și unde punem accentul.

– Cu fratele tău mai mic ai învățat în aceeași școală, totuși în pauze v-ați întâlnit rar. De ce?

– Pentru că orarul nostru a fost diferit. Iarna, când ninge, ceea ce se întâmplă odată la patru ani, am ieșit toți copiii în curtea școlii și ne-am jucat împreună.

– Colegii de clasă știau despre voi că sunteți din Ungaria?

– Puțini știau, nu le-a venit să creadă.

– Ați îmbrăcat uniformă la școală?

– Nu. Am îmbrăcat hainele noastre. Un lucru interesant a fost că la ora de gimnastică nu a trebuit să ne schimbăm, am făcut exercițiile în haina care am avut-o îmbrăcată pe noi. Cu o zi înainte, învățătoarea ne-a atras atenția să nu ne îmbrăcăm în blugi.

– Voi ați vorbit între voi engleza?

– Nu numai că am discutat, dar ne și certam în engleză.

– După cursurile de la școală, după masă ai avut posibilitate să te întâlnești cu prietenii, cu colegii de clasă?

– Da, săptămânal de două sau trei ori m-am întâlnit cu prietenii, în parcuri, unde ne-am jucat. Acolo am avut mulți prieteni cu care m-am plimbat mult. Mergeam pe jos mulți kilometri. Am mers pe jos, ca de exemplu de la școala din Micherechi până la drumul ce duce spre Șercad.

– După patru ani v-ați întors acasă, din septembrie ai devenit din nou ele-

vul școlii din Micherechi. Ai ajuns să fii coleg de clasă cu prietenii pe care în urmă cu patru ani i-ai părăsit. Cum ai re trăit această situație?

– În timp ce am stat în Dublin, am venit cu familia acasă și întrețineam legăturile cu prietenii mei de aici. Cu două săptămâni înainte să fiu înscris din nou la această școală, mi-am vizitat colegii de clasă.

– Cum v-ați acomodat la școala din Micherechi?

– Ne place aici, cu toate că cerințele sunt mult mai mari decât în școala din Dublin. Este mai greu aici pentru că, de exemplu, acolo nu am primit teme în vacanță și nu a trebuit să ducem cu noi la școală numai trei cărți, plus la școală am avut patru cărți din care am învățat în timpul anului.

– Care școală vă place mai mult?

– Îmi lipsește un pic școala din Dublin, pentru că acolo toată lumea este mai eliberat, nu am primit nota doi din purtare dacă am făcut ceva rău, am fost puși doar să stăm în colț. Acolo, elevii din clasele mai mici au avut un deosebit respect față de cei mai mari. Am avut mai multe vacanțe, de câteva ori s-a

întâmplat că am avut week-end mai lung, adică am terminat școala în ziua de joi și am început-o luni. Atunci nu am primit teme pentru acasă. Aici avem reguli, care trebuie să le respectăm, ca de exemplu în recreație trebuie să ieșim din sală în curte, acolo nu au existat astfel de cerințe.

– Cum ți-a plăcut orașul Dublin?

– A fost foarte frumos, cu toate că pe străzi nu ai găsit coșuri de gunoi.

– Cum a fost vremea în Irlanda?

– A plouat mult, a fost frig și sufla un vânt rece. Temperaturile medii au fost maxim de 20 de grade.

– Prin ce locuri ai umblat?

– Am cutreierat toată țara, am fost în Dundrum, în fiecare vară am fost cu familia la Marea Irlandeză, ce aparține Oceanului Atlantic și se află între Irlanda și Marea Britanie. Când am traversat cu avionul marea dintre Marea Britanie și Irlanda a fost frumos, n-am ce zice... Cu toate că am fost departe de casă, de cei dragi, am învățat să fiu mai puternic. Oricum însă, rămân la părerea că: „Nicăieri nu-i mai bine ca acasă”. Ana Cioca

Pensionarii din Jula au sărbătorit cu muzică românească

Membrii Clubului pensionarilor români din Jula se întâlnesc în mod regulat, în ultima zi de vineri a fiecărei luni. Întâlnirea din 29 octombrie însă a fost una specială, deoarece de data aceasta vârstnicii au și sărbătorit.

Ajungând tot mai aproape de sfârșitul anului, acum au fost sărbătoriți toți cei care își au onomastica în a doua jumătate a anului, între 1 iulie – 31 decembrie. Clubul pensionarilor are scopul să ofere membrilor săi pro-

grame plăcute, când prin prelegeri despre personalități marcante românești, când cu spectacole prezentate de școlari sau preșcolari români. La 22 octombrie, programul cultural a fost asigurat de copiii din grupele mari ale grădiniței românești din Jula. Prin însoțirea educatoarelor *Monica Marc* și *Nicoleta Máté*, preșcolarii au interpretat poezii și cântece, cântând și tradiționalul „La mulți ani cu sănătate...”.

În a doua parte a întâlnirii, vârstnicii julani, la care s-a alăturat și consulul general al României la Jula, *Ioan Fodoreanu*, s-au bucurat de programul tarafului de muzică populară din Socodor. Cântecele populare românești, pe care le-au cântat împreună cu solista *Liliana Bâltea*, au făcut din această întâlnire o frumoasă seară românească. R.P.

Cultura, legătură vie a două popoare

Sâmbătă, 30 octombrie, Casa de Cultură din Algyő a găzduit programul intitulat „Împună 2 culturi”. Evenimentul a fost organizat în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România – 2007-2013, program care cuprinde două culturi și tradiția comună a acestora în spațiul european, proiect de păstrare a tradițiilor și culturii.

Cultura reprezintă un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afec-

săli. A început cu programul orchestrei culturale de țiteră din Algyő, dansurile populare ale formației din Algyő, și un program cultural sârbesc al ansamblului Banatul din Desca.

Tradiția dansului românesc a fost prezentată de formația de dansatori „Gheorghe Nistor” din Micherechi, după care s-a continuat cu o seară de dans popular românesc și maghiar. Paralel cu acest program cultural, în celelalte săli ale Casei de Cul-

tive distincte ale unei societăți sau a unui grup special și aceasta cuprinde muzică, teatru, dans, lectură, etc., elemente definitorii pentru stilul de viață, sistemul de valori, tradițiile și credința respectivului grup sau popor. Cultura este importantă tocmai pentru că ea înseamnă toate acestea: respectul față de tradiții și valori, mecanismul prin care ne definim identitatea ca indivizi, comunități și națiuni. Toate aceste lucruri au fost puțin reprezentate și gustate de publicul prezent la manifestarea de la Algyő, unde după deschiderea programului de către managerul de proiect *Zoltán Bene*, s-a dat drumul expunerilor, prezentărilor de film și gastronomiei. Evenimentul s-a desfășurat paralel în mai multe

tură din Algyő au fost proiectate filme românești și maghiare, a avut loc un simpozion la care din partea românilor din Ciongrad a participat *prof. dr. Gheorghe Petrușan* și preotul *Aurel Becan*. În holul Casei de Cultură, oaspeții au fost întâmpinați cu o expoziție gastronomică cu degustare de mâncăruri românești și maghiare, și vinuri din podgoriile Aradului și ale Ungariei, din gastronomia românească fiind nelipsită ciorba de burtă, mititeii, mămăliga cu brânză, zacusca, etc. La eveniment a fost prezentă și o delegație din România, de la Ulivar, județul Timiș, localitate înfrățită cu Algyő și care a colaborat la întocmirea acestui Program de Cooperare Transfrontalieră.

Anca Butar

Inpress – serviciu de știri transfrontaliere

Jurnaliști, profesioniști radio-TV din județele Ciongrad și Timiș, colaborează aproape de un an pentru a implementa împreună un proiect în cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România.

Ca rezultat al acestei cooperări, pe lângă portalul comun de știri și publicația periodică, sunt pregătite o serie de emisiuni radio-TV, cu scopul de a apropia locuitorii celor două țări vecine, de a le da acestora ocazia să se cunoască și, cel mai important, de a-i face mai doriți să știe mai mult unii despre ceilalți.

Logo-ul serviciului de știri „Inpress” (care vine din expresia în limba engleză „impress”, cunoscută pretutindeni), cât și numele publicației comune „LiteratHU-R”, se referă la legăturile prezente dintre cele două țări, ce vor fi dezvoltate în continuare.

Obiectivul proiectului este de a îmbunătăți buletinele de știri transfrontaliere, lucrând în strânsă colaborare cu reprezentanți ai mas-media locale, jur-

naliști și profesioniști radio-TV. Proiectul a fost lansat la Timișoara, ocazie cu care cei care se ocupă cu implementarea acestuia s-au cunoscut cu specialiștii media din România, de la redacțiile de limbă română și maghiară. Acest fapt a constituit o bună ocazie de a prezenta rezultatele așa zisului „sondaj de opinie de cunoaștere reciprocă”, care a evidențiat măsura în care se cunosc locuitorii din zona de graniță a celor două țări și cât de bine cunosc problemele cu care se confruntă ceilalți. Sondajul a arătat că subiecții chestionați au cunoștințe relativ puține despre vecinii lor. Un alt aspect interesant a fost faptul că locuitorii din județul Timiș au arătat mult mai mult interes pentru județul Ciongrad decât vecinii lor maghiari pentru județul Timiș, sprijinind astfel, ideea conform căreia este nevoie de cooperare prin eforturi comune. Îmbunătățirea situației actuale precum și succesul muncii comune depuse vor fi măsurate printr-un nou sondaj de opinie, la închiderea pro-

iectului, împreună cu viitoarele posibilități de cooperare identificate. Programele radio-TV vor aborda teme de interes din viața de zi cu zi a locuitorilor de pe ambele laturi ale frontierei. Astfel, vor fi prezentate subiecte cum ar fi începerea noului an școlar, permeabilitatea educației terțiare – dat fiind statutul de state membre UE al celor două țări – și, în egală măsură, reportaje despre cooperarea în domeniul sănătății (cum ar fi proiectul comun al spitalelor din Szentes și Jimbolia), rolul Institutului Kaáli din Seghedin în tratarea familiilor fără copii de ambele părți ale graniței. În plus, aceste programe vor prezenta situația actuală de pe piața muncii, aspect interesant, deoarece mulți localnici, care nu găsesc locuri de muncă în regiunea lor, sunt nevoiți să lucreze de cealaltă parte a frontierei, pentru a-și putea susține familiile. Proiectul a beneficiat de co-finanțare europeană FEDR în valoare de 166.724 Euro și este implementat până la 30 noiembrie 2010. R.P.

Despre dansurile din Micherechi, vestite în Ungaria și aproape necunoscute în România

Muzeul ASTRA și Asociația de Științe Etnologice din România a organizat la Sibiu, în perioada 13–16 octombrie, cea de-a VI-a ediție a Conferinței Naționale cu tema „Științe, tehnologii și arte tradiționale românești”. Asociația este destul de tânără, s-a înființat doar în anul 2004, la Arad, și și-a propus să strângă în jurul său toți specialiștii în etnologie din România. Din Ungaria în ASER fac parte și conf. univ. dr. Mihaela Bucin și etnografa Emilia Martin. Evenimentul anual reunește elita cercetării în domeniul etnologiei, reprezentanți ai muzeelor, ai institutelor de cercetare și ai instituțiilor de învățământ superior din toată țara. Programul ediției de anul acesta a inclus conferințe, dezbateri pe secțiuni și lansări de carte, lucrările desfășurându-se în sălile de conferințe ale Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA, la Biblioteca Județeană ASTRA și la Casa Artelor.

Au fost abordate următoarele

toarele teme majore: patrimoniul imaterial (studii de sinteză, perspective asupra identității, perspective actuale, etnomuzicologie și etnocoreologie), ceramica din România, câmp de interculturalitate (studii și cercetări, valorificarea contemporană a meșteșugului) și proiecte actuale pentru protejarea patrimoniului etnologic (studii și cercetări, modalități de punere în valoare).

Mihaela Bucin, șeful Catedrei de Română a Universității din Seghedin a participat la conferință cu o lucrare despre rolul tradiției în formarea sentimentului identitar.

– Am vorbit despre rolul Echipei de păstrare a tradițiilor de la Micherechi, despre succesele dansatorilor din acest sat de-a lungul timpului, despre motivația lor în diferite perioade. Am comentat situația

interesantă iscată de faptul că activitatea și succesul dansurilor așa-numite micherechenești sunt susținute, încurajate în primul rând de specialiștii maghiari și ușoara deziluzie a micherechenilor în ceea ce privește recunoașterea valorii lor din partea coregrafilor și a specialiștilor români. Am avut la dispoziție o bibliografie satisfăcătoare, pentru că am folosit monografia coregrafului arădean Viorel Nistor precum și două filme realizate la studioul în limba română din Seghedin, un film mai vechi realizat de Petru Cîmpian și un film realizat în anul 2008 de Ștefan Crâsta, cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la prima participare a echipei de dansuri de la Micherechi la festivalul „Ki mit tud?” (Cine ce știe?). Eu cred că filmul acesta, pe care l-am prezentat și în secțiunea din care am făcut parte, ca și lucrarea mea despre tradiția coregrafică și raportarea sa la construirea identității s-au bucurat de

succes deoarece dansurile din Micherechi, povestea jocurilor, povestea oamenilor care au întemeiat acest ansamblu numit azi „Gheorghe Nistor”, personalitatea acestui dansator român din Micherechi, care este vestit în Ungaria și aproape necunoscut în România, i-a mișcat pe participanți și sper că le-a trezit interesul, făcându-i totodată să privească mai atent unele aspecte care pot părea minore pentru științe, dar care sunt indispensabile pentru înțelegerea unor mecanisme sociale și istorice valabile atât pentru comunitățile mari, cât și pentru cele mărunte.

Profesoara Bucin a mai spus că informațiile și materialul video despre dansurile micherechenilor au fost urmărite de cei mai mulți dintre specialiștii participanți pentru prima oară, iar reprezentanți de la Muzeul Satului din București și-au exprimat dorința de a invita acești dansatori la festivalurile care au loc în incinta muzeului. Anca Butar

Cinci ani de la înființarea Asociației „Mihai Purdi”

La 22 octombrie s-au împlinit cinci ani de la înființarea Asociației Culturale Române „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă. Membrii asociației s-au întrunit în sedință pe 30 octombrie să evalueze activitatea din cursul celor cinci ani. În cadrul întâlnirii s-a făcut raportul activităților variate și multilaterale, activități

care au avut ca scop păstrarea limbii materne, a valorilor culturale românești din Otlaca, reînnoirea tradițiilor și obiceiurilor locale, dar și prezentarea acestora pentru românii din Ungaria și România.

Succesul deosebit al asociației se datorează muncii voluntare a membrilor care și-au dat apor-

tul la acesta prin timpul, energia, dar și banii lor. Conducerea a accentuat și importanța ajutorului moral și financiar primit din partea unor oficialități și persoane fizice: primulul Otlăci, Gheorghe Șimonca, deputat parlamentar, Tolnai Péter, președintele Comisiei pentru Minorități din cadrul Consiliului Județean Bichiș, Ștefan Frătean, consilier principal în Departamentul pentru Minorități Naționale și Etnice din cadrul Ministerului Administrației Publice și Justiției, Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria și alți susținători însuflețiți.

Deoarece a expirat mandatul conducerii asociației s-au ținut și alegeri. A fost realesă în funcția de președinte Eva Bocior Karancsi, iar de vicepreședinte Elvira Ardelean.

R. Păcaș

Slujbă de pomenire în amintirea eroilor români

Membrii consiliului local, în frunte cu primărita Margit Tát și cu viceprimarii Bertold Netea și Attila Bondár, au depus florile amintirii la monumentul eroilor români căzuți în luptele celui de-Al Doilea Război Mondial, ridicat în cimitirul vechi de săteni în anul 1957. La Micherechi, în timpul războiului au murit șase soldați români și alți cincizeci de micherecheni. La ceremonie a fost prezent și preotul ortodox Ioan Bun, care a oficiat o slujbă de pomenire în cinstea eroilor. Pe 29 octombrie, mulți consăteni, copii și văduve cu lumini și jerbe de flori în mână s-au îndreptat și spre monumentul eroilor ridicat pentru

amintirea celor căzuți în luptele celui de-Al Doilea Război Mondial (1941–1945), monument așezat în fața clădirii primăriei de către familiile răposaților.

A.C.

Ne urcasem cu toții în autobuz
Care nu era confortabil,
dar era independent,
N-avea fiecare locul său,
Dar ne gândeam că o să aibă,
Era primăvară,

Venea vara,
Se dezghețau drumurile,
Puteai să mergi cu gulerul
cămășii deschisă,
Se dezghețau drumurile,
Noi cântam cântece
de-ale noastre, vechi,
Pe care nu le mai cântasem
de multă vreme
Și unii din cauza vitezei,
Care-i îmbăta,
Alții cu o tandră ironie,
Am început să zicem, să cântăm
Că autobuzul nostru
E cel care dezgheață
Drumul pe care mergem.

Pe direcția aceea spre munte,
Spre marele munte,
Nu mai mersese niciodată
un autobuz,
Numai turiști particulari,
Numai nebuni ocazionali.

Așa că nu ne interesa destinația,
Ne ajungea bucuria
Că mergem cu toții
spre marele munte.

Șoferul era tânăr,
Conducea pentru prima oară
Un asemenea autobuz.
Fusesse ajutor de șofer,
Lucrase mult și cinstit,
După cum mergea,
după cum frâna,
Era fără îndoială
cel mai bun șofer
Dintre toți șoferii noștri,
Asta conduce excepțional,
strigam noi,
Asta-i omul care ne trebuie
Și el dădea din mână
cu modestie

Rugându-ne să nu-l mai lăudăm,
Că-l încurcăm la condus.

În fond e autobuzul dvs.,
Eu sunt al dvs.,
M-ați ales să conduc autobuzul,
Asta-i treaba mea.

Noi am aplaudat,
chiar și această lepădare, a lui,
De laudele noastre.

Și autobuzul mergea
mai departe
Și-n diverse localități,
în care ne opream,
Mulți urcau
Și nimeni nu mai voia
să coboare.
Era un autobuz unic
Nu mai exista așa ceva
în împrejurimi.
Rămăseseră-n urmă
troleibuzele agățate
De rețeaua electrică
Și lipsite de orice independență,
Tramvaiele îngheșuite între sine
Și aceeași rețea.
Autobuzul nostru se încărcase

Șoferul și nevastă-sa

Înspăimântător,
Fiecare urca în autobuz
cu ce avea mai bun,
Șoferul conducea excepțional,
Nimeni nu conduce mai bine
ca el,
Strigam noi
Și el dădea moale din mână,
Și noi strigam iarăși,
Lasă frate, lasă modestia
la o parte,
Dă-o dracului de modestie
Noi, care n-am avut niciodată
posibilitatea
Unui asemenea drum,
Știm valoarea lui adevărată,
Ești al nostru,
Ești dintre ai noștri,
Rămâi între noi,
Bravo,
Ura,

Și el nu mai putea
să ne oprească,
Trebuia să fie atent la drum,
Iar noi eram prea mulți
Și începusem să-l incomodăm,
Stăteam claie peste grămadă
în autobuz,
Dar uneori îi blocam o mână
sau un picior,
Până când câțiva meseriași
L-au rugat să oprească
pentru câteva minute
Ca să-i facă o cușcă de protecție,
Să nu-l mai incomodăm
la condus,

Dar să-și ia și nevasta lângă el,
Au zis alții,
Că drumul e lung
și se plictisește omul.
Și uite-l acum în cușca lui
de protecție,
În cabina lui blindată!

Ce hotărât conduce,
A dat drumul și la muzică,
Se aude în toată mașina
o muzică eroică,
Pe care o întrerupem noi
din când în când
Cu cântece despre el
și de drumul nostru,
Și hai, mă, să fim atenți
și cu nevastă-sa,
Că și el e om.

În autobuz vara e cald
larna e frig,
Drumul continuă,
Am început să obosim,
Nene șoferule, oprește,
Să ne odihnim și noi.
Să te odihnești și dumneata,
Că n-o fi foc,
Dar el nu mai aude,
El conduce,
Și-ntr-adevăr,
conduce excepțional,
E cel mai bun, strigam toți,
Dar ne e foame,
Pentru că
n-am mai oprit demult,
Și-avem nevoie și noi
De pâine, de apă, de un răgaz,

Probabil c-am început
să-l și enervăm
Cu mofturile noastre
Setea, foamea, somnul,
Geamurile autobuzului
nu mai există demult,
Pe ele au sărit
cei ce n-au mai putut suporta,
Ușile au ruginit
și nu se mai deschid,
Și șoferul conduce autobuzul
Din ce în ce mai nervos,
A început să facă și accidente,
Stau și el și nevastă-sa
cu mâinile pe volan,
Marile piscuri îi cheamă,
Mai e puțin combustibil,
Am intrat pe un fel
de linie ferată,
Vecină cu drumul,
După ce ni s-au spart
cauciucurile
Și după ce șoferul a dărâmat
Cu lovituri de autobuz
Case și biserici,

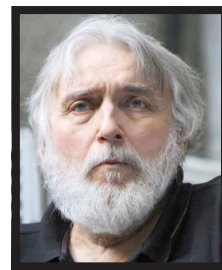
Sate și orașe,
Începem să coborâm,
Și bineînțeles că viteza crește,
Așa e la orice coborâre,
Viteza crește,
Nu mai e nimeni în autobuz,
Unii au murit,
Alții au fugit,
Alții ne-am uscat de foame
și de sete,
Alții am înghețat de frig,
Muntele e tot mai departe,
Dar autobuzul coboară
Halucinând pe linia moartă
De cale ferată,
Și numai ei doi,
Șoferul și nevastă-sa,
În cabina blindată,
Se uită doar înaintea,
Nu mai știu pe cine conduc
și unde se duc,
Și de ce tac toți pasagerii
Și de ce se merge
cu viteza prăbușirii,
Când excursia începuse
atât de frumos
Către marele munte.

12/13 iulie 1987

Totuși, iubirea...

In memoriam Adrian Păunescu

Puține personalități din cultura română sunt – vor fi – atât de controversate ca poetul Adrian Păunescu! Acum, că a murit, argumente pro și contra activității și vieții sale personale, vor umple

un timp spațiile informaționale de toate feburile. Apoi, cu încetul, incriminatorii vor obosi, argumentele contra se vor estompa, creația sa literară va triumfa asupra erorilor ideologice și politice pe care considerăm că le-a făcut.

Pentru că așa e firesc, pentru că așa e uman, pentru că toată lumea asta din ce în ce mai nebună în care trăim are marea calitate de a decanta din istorie mai multă iubire decât ură. Totuși iubirea... e mai puternică decât ura! Închipuiți-vă, însă, că deceniile șapte-opt ale secolului trecut au fost pentru români, în primul rând pentru cei tineri, ca o celulă întunecoasă și strâmtă, bine dotată cu instrumente de spălare a creierelor și de sugrumare a oricărei încercări de a tăia o fereastră prin care să intre aer și lumină. Mișcarea culturală, având la bază așa-numita *muzică tânără* (chiar Păunescu a introdus acest termen), care sfida interdicția severă de asociere, de formare a unor grupuri de alt tip decât cele în care aplaudam și strigam chestii false despre conducătorul iubit, a fost până la urmă, singura fereastră prin care primeam un pic de aer, noi, generațiile de copii născuți după decret, crescuți în frig, cu

cheia și cravata roșie la gât și cu două ore de program la televizor. Nu în primul rând Adrian Păunescu era cel care ne atrăgea în sălile caselor de cultură și pe stadioanele din orașele unde pozează Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar (!!!) din România, ci muzica, poezia, plăcerea de a cânta împreună, de a ne simți pentru trei ore liberi. Că el a cutezat să facă din Cenaclu un fel de Mecca a tinerilor români crescuți în sloganuri și în tainice nopți petrecute cu Europa Liberă, este dovada că era un conducător abil și carismatic. Azi de ce nu mai e nimeni ca el?

Vremea va trece și cele peste cincizeci de cărți pe care Păunescu le-a publicat vor șterge amintirea politicianului obez, cu vederi de stânga, acuzat de a fi fost poetul de curte al ceaușeștilor. Căci niciodată, în nicio cultură, creația n-a putut fi înfrântă de ideologie. Ideologiile vin și dispar, arta este veșnică. Adrian Păunescu și-a iubit nebușește neamul și țara iar poezia sa închinată iubirii, de cele mai multe ori pusă pe melodie, va fi redescoperită pe rând, iar și iar, de toți cei care se vor îndrăgosti și vor suferi în limba română, atâta vreme cât această limbă va dăinui pe pământ.

Ca muritor, Adrian Păunescu are probabil multe păcate. Acum, că a murit, oamenii mai trebuie să-l ierte, căci Dumnezeu, cu siguranță, l-a iertat demult! Mihaela Bucin

Cine este cel mai puternic om din lume?

Revista Forbes a realizat topul celor mai puternici oameni din lume, listă care include oameni politici, figuri religioase importante, antreprenori și chiar infractori.

Președintele chinez, Hu Jintao, este cel mai puternic om de pe planetă, devansându-l pe omologul său american, Barack Obama, potrivit topului realizat de revista Forbes, care include oameni politici, figuri religioase importante, antreprenori și chiar infractori, între care și Osama bin Laden.

Cel mai puternic om din lume: Hu Jintao

Liderul politic al unei țări cu cel mai mare număr de locuitori din lume, exercitând un control aproape dictatorial asupra 1,3 mili-

măteea mandatului, iar libertatea sa de a-și implementa agenda va fi mult limitată în următorii doi ani, Obama „se poate consola cu faptul că rămâne comandantul-șef al celei mai puternice armate, liderul al celei mai mari și dinamice economii și că deține neoficial titlul de »Liderul Lumii Libere«, adaugă revista americană.

Locul 3 – Regele Arabiei Saudite, Abdullah bin Abdul Aziz al Saud

Conducător absolut al regatului aflat în deșert și care conține cele mai mari rezerve de petrol din lume. Aflat în proprietatea statului compania petrolieră Saudi Aramco are, potrivit datelor oficiale, rezerve de 266 miliarde de barili, sau o cincime de aprovizionare

legile religioase profund conservatoare.

Locul 4 – Vladimir Putin

Devansat de regele Arabiei Saudite, Abdullah bin Abdul Aziz al Saud, premierul Rusiei, Vladimir Putin, rămâne și în acest an mai puternic decât președintele Dimitri Medvedev (locul 12), pe care, probabil, îl va înlocui în 2012, adaugă MEDIAFAX.

Putin încă deține „ultimul cuvânt” în Rusia, o putere nucleară declarată, bogată în resurse energetice și minerale și cu drept de veto în Consiliul de Securitate al ONU.

Locul 5 – Papa Benedict al XVI-lea

Putin este urmat de Papa Benedict al XVI-lea, „cea mai importantă autoritate pentru 1,1 miliarde de suflete”, respectiv o sesime din populația lumii.

Un conservator înversunat, el deplânge „sectarismul, societatea de consum

sat de vindecarea vechilor răni”, comentează Forbes.

Locurile 6 – 10

Papa este urmat de cancelarul german Angela Merkel, descrisă drept „cea mai puternică femeie de pe planetă”, de premierul britanic David Cameron (locul al șaptelea), de președintele Rezervei Federale a SUA (Fed), Ben Bernanke (locul al optulea), de președintele partidului Congresul Național Indian, Sonia Gandhi (locul al nouălea), și de omul de afaceri Bill Gates (locul zece).

Curiozități din Topul Forbes

Dintre liderii europeni, premierul italian Silvio Berlusconi se află pe locul 14, fiind devansat de președintele News Corporation, Rupert Murdoch, iar șeful statului francez Nicolas Sarkozy se află pe locul 19. Acesta este urmat de secretarul american de Stat, Hillary Clinton.

Revista explică metodologia care a condus la rea-

terii. Astfel, lista celor 68 cele mai puternice persoane din lume include oameni politici, figuri religioase importante, antreprenori și chiar infractori. Cel mai căutat terorist din lume, liderul rețelei Al-Qaida se clasează pe locul 57, devansându-i pe omul de afaceri indian Ratan Tata (locul 61), pe cunoscuta prezentatoare de televiziune Oprah Winfrey (locul 64) sau pe redactorul-șef al WikiLeaks, Julian Assange, clasat pe ultimul loc. De asemenea, lista îl include și pe Joaquin Guzman (locul 60), traficanțul de droguri miliardar, liderul cartelului mexican Sinaloa, precum și pe Dawood Ibrahim Kaskar (locul 63), care conduce o vastă rețea criminală în India și care este suspectat că ar fi implicat în atacurile teroriste din 2008 de la Mumbai, soldate cu moartea a 174 de persoane. „Aceste poziții nu vor să justifice sau să îi glorifice pe acești bărbați odioși. Acestea reflectă pur și sim-

arde de persoane (a cincea parte din populația planetei), Hu Jintao poate „devia râuri, poate clădi orașe, poate închide disidenți și cenzura Internetul fără amestecul birocraților pi-sălogi și al tribunalelor”, afirmă Forbes, potrivit MEDIAFAX.

El refuză să se îcline în fața Statelor Unite care exercită presiuni asupra sa să modifice rata de schimb, conduce cea mai mare armată din lume ca mărime și și-a ales un succesor, în persoana lui Xi Jinping, ce urmează să preia președinția în 2012.

Locul 2 – Barack Obama

Obama, care anul trecut a fost cea mai puternică persoană din lume, a înregistrat un regres în 2010, plasându-se pe locul al doilea.

Obama către susținătorii săi: „Nu vă descurajați!”

Deși partidul său a fost învins în alegerile de la ju-

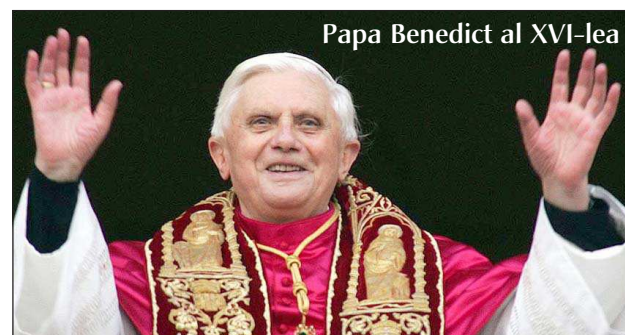
re a planetei (în valoare de 22 miliarde de dolari la prețurile petrolului din prezent).

Potrivit Forbes.com, Abdullah bin Abdul Aziz al Saud a condus regatul Arabiei Saudite către reforme sociale și juridice treptate, menținând în același timp „relații bune” cu

și relativismul moral, contestând controlul nașterilor, căsătoriile între homosexuali și hirotonisirea preoților femei.”

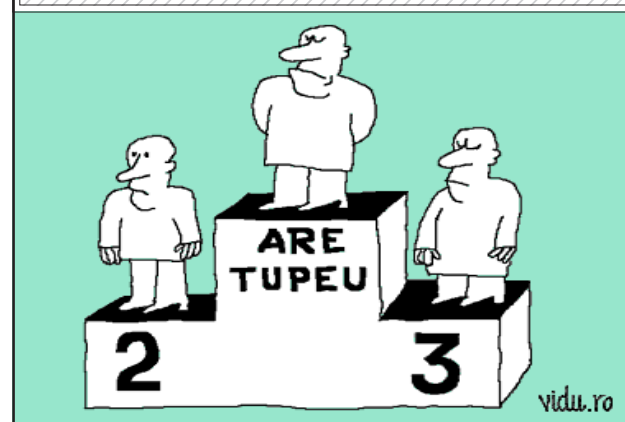
„În pofida gafelor majore (...), el pare sincer intere-

lizarea acestei liste, afirmând că a definit puterea urmărind patru dimensiuni ale acesteia și anume: influența asupra unui număr mare de persoane, exercitarea puterii în zone multiple și manifestarea activă a pu-

plu realitatea”, explică Forbes. În acord perfect cu epoca actuală, fondatorul Facebook, Mark Zuckerberg (locul 40) îl devansează cu zece locuri pe directorul executiv al New York Times, Bill Keller (locul 50).

U M O R

Cupa Comemorativă de Șah „Erkel Ferenc”

Cu două săptămâni în urmă a fost organizată competiția internațională de șah la Centrul Cultural Român din Jula. Organizații concursului au fost Primăria Orașului Jula și Fundația Pentru Șah. Concursul s-a desfășurat sub patronajul campionului olimpic *Portisch Lajos*.

Luni, 1 noiembrie, la ora 15.00 s-au adunat în sala mare a Centrului Cultural Român sportivii, organizații și arbitrii competiției.

chiar mult timp el a fost cel mai mare șahist maghiar. În anul 1864 el a organizat Cercul de Șah din Pest, fiind ales și președintele acestuia.

În anii trecuți s-au adunat cam 120-130 de concurenți din 8-10 țări. Anul acesta au participat 7 jucători din România, 6 din Serbia, 58 din Ungaria, doi GM, patru IM și cinci FM (GM=Grand Maestro, IM=International Maestro, FM=FIDE Maestro) MIC

După un scurt moment de deschidere, s-au tras la sorți primele perechi. Între jucători am găsit câțiva prieteni români din țară și din România.

Competiția de acum a stat sub semnul bicentenarului nașterii marelui compozitor Erkel Ferenc, pe de altă parte aceasta a fost cea de-a 30-a competiție. Felicitări tuturor organizațiilor și participanților, toată competiția a fost demnă de memoria lui Erkel Ferenc. Important de reținut este că Erkel Ferenc a fost un renumit șahist,

Grupa A. 40 sahiști

1. Balogh Imre (Budapesta) 6p. IM 2522
2. Flumbort András Dr.(Nagykanizsa) GM 5,5 2558
3. Balla Tamás-Kristóf (Jula-Timișoara) FM 5,5 2380
4. Filip Lucian (Iași) IM 5p. 2482
11. Bonte Andrei Mihai (Baia Mare) 4 p. 2364
27. Müller Vilhelm (Eger) 3p. 2023
36. Dan Francisc (Lugoj) 2,5p.1767

Grupa B. 31 sahiști

1. Balogh Imre (Budapesta) 6p. 2015
2. Petro József (Bichiș) 5,5p. 2076
3. Leidl István Sr.(Dunaharaszti) 5p. 1936
10. Emeric Takács (Lugoj) 4p. 1830
11. Fleisz Ioan-Tiberiu (Lugoj) 4P.0
17. Petru Czápos (Jula) 3,5p. 1989
21. Petru Stan (Jula) 3p. 2038

Aproape de finala de toamnă

Ne apropiem de sfârșitul sezonului de toamnă. Echipel din divizia a II-a din Bihor pot începe vacanța de iarnă, cele din divizia a III-a din Bichiș mai au un meci. Celelalte echipe mai au câte trei meciuri.

Julanii au luat revanșă pentru bătaia din primăvară, de data asta ai noștri au câștigat la Szolnok. Leta I pe teren propriu, iar micherechenii la Füzesgyarmat au fost înfrânți sâmbătă, dar miercuri au

câștigat la Tótkomlós. Astfel, pentru 4 zile, ei au fost liderii campionatului. Bichișenii sunt foarte atenți, și ei au câștigat la Ciaba MÁV. Leta II nici acum nu a reușit să adune nici un punct.

Dintre echipele din divizia a II-a numai Bătania și Jaca a câștigat, după câteva runde fără noroc. Victoria crăstorenilor i-a ridicat pe aceștia până pe locul patru al tablei.

MIC

Ultimele rezultate ale echipelor noastre

NB III.	rezultatul(calificarea)
Szolnok-Jula TFC	1-2(9)
Leta SC I-Berettyóújfalvai SE	0-1(12)
Județ I.	
Füzesgyarmati TK-Micherechi SE	2-0(2)
Ciaba MÁV-Bichiș	0-2(1)
Báránd KSE-Leta SC II	2-0(11)
Județ II.	
Nagyszénás SE-Chitighaz SE	2-1(1)
Bătania TK-Dévaványa	5-2(5)
Jaca SE-Biharnagybajomi SE	1-0(14)
Szerep SE-Apateu SE	4-1(12)
Săcal SE-Komádi SE	3-4(13)
Konyári SE-Pocei KSE	3-0(3)
Județ III.	
Pusztaföldvári LK-Cârstor SE	1-2(4)
Leucușhaz KSK-Tarhos FC	0-2(10)

Următoarele meciuri de fotbal

13 noiembrie 2010, sâmbătă, ora 13.30: Jula TFC-Seghedin, Șercad KLE-Füzesgyarmat SK, Kunágota TE-Aletea LE, Kaszaper FC-Leucușhaz SK, Crăstor SE-Kétsopronyi SE.

14 noiembrie 2010, duminică, ora 13.30: Ibrány SE-Leta I, Micherechi SE-Körösladányi MSK, Chitighaz SE-Mezőkovácsháza TE, Ciorvaș SK-Vésztői SE, Csanádapácai EFC-Bătania TK, Leta II-Nyíradony VTK.

TVR 1

Luni 15 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Supermarket de divertisment 10.00 Oameni mari la TVR 11.30 O carte pe săptămână (R) 11.45 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegiurnal 13.45 Pur și simplu delicios 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.30 Papucul doamnei 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 18.30 Oameni mari la TVR 19.00 Telegiurnal 20.00 Prim plan 21.00 Serial. Anatomia lui Grey 21.10 Film. O viață.

Marti 16 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Ca la carte 10.00 Oameni mari la TVR 10.15 Spune-mi ce te doare (R) 11.45 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegiurnal 13.45 Pur și simplu delicios 14.30 Rom european 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Atunci și acum 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegiurnal 20.00 Eu, cetățeanul 21.10 Film. Vera Cruz 23.10 Film. O viață (R).

Miercuri 17 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Profesiuniști... 10.00 Oameni mari la TVR 11.45 Serial. Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegiurnal 13.45 Pur și simplu delicios 13.55 Oameni mari la TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convingeri 16.00 Generația contra 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegiurnal 20.00 Ochiul magic 21.10 Film. Secretul.

Mihai Constantin prezintă
emisiunea „Telegiurnal”

Joi 18 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Garantat 100% 11.45 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegiurnal 13.45 Pur și simplu delicios 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Interes general 16.30 O carte pe săptămână 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegiurnal 20.00 Judecă tu! 21.00 Serial. CSI-Crime și investigații 22.10 Film. Cursa de la miezul nopții.

Vineri 19 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 Serial. Dovadă de iubire 9.00 Generația contra (R) 10.00 Oameni mari la TVR 11.55 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 13.00 Telegiurnal 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Meseria brătară de aur 17.00 Telegiurnal 17.30 Serial. Legende de palatului: doctorul Hur Jun 19.00 Telegiurnal 21.00 O dată'n viață 22.10 Film. Dragonul Roșu.

Sâmbătă 20 noiembrie

6.00 Mari evenimente în natură. Documentar 7.00 Semne 7.30 Arca lui Noe 8.30 Serial. Hannah Montana 9.00 Desene animate 10.30 Zile și nopți 11.30 Pro patria 12.00 Fără frontiere 13.00 Telegiurnal 13.20 Călător pe viață 13.45 Serial. Familia Simpson 14.15 Ne vedem la TVR 15.35 Speranțe împlinite 16.40 O dată'n viață 17.40 Telegiurnal 19.00 Telegiurnal 20.10 Film. JCVD 21.50 Profesiuniști...cu Eugenia Vodă 22.50 Film. Regina bandiților.

Duminică 21 noiembrie

6.10 Universul credinței 8.00 Ca la carte 9.00 Desene animate 10.00 Europa mea 10.30 Viața satului 12.00 Ultima ediție 13.00 Telegiurnal 13.20 Gala Opereții 16.00 Supermarket de divertisment 19.00 Telegiurnal 20.10 Film. Mitul 22.20 Garantat 100% 23.25 Film. Trupa de elită.

TVR 2

Luni 15 noiembrie

6.00 Serial. Asul din mână 9.10 Film. Atenție, se cântă! (R) 11.00 Telegiurnal 11.30 Ferma (R) 13.30 Împreună în Europa 14.30 Zestrea românilor (R) 15.00 Serial. Asul din mână (R) 16.00 Telegiurnal 16.30 Confesiuni 17.30 Puterea legii 18.00 Ora de business 19.00 Arena leilor 20.00 Litvinenko. Documentar 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Black Donnelly.

Rucandra Hurezeanu
în emisiunea „Arena leilor”

Marti 16 noiembrie

6.00 Serial. Asul din mână 9.00 Litvinenko. Documentar (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 13.30 Împreună în Europa 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Asul din mână (R) 16.00 Telegiurnal 17.30 Bugetul meu 18.00 Ora de business 19.00 Joc deschis 20.00 Serial. Lege și ordine 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Black Donnelly.

Miercuri 17 noiembrie

6.00 Serial. Asul din mână 9.00 Joc deschis (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 13.30 Împreună în Europa 15.00 Serial. Asul din mână (R) 16.00 Telegiurnal 16.30 Confesiuni 17.30 e Forum 19.00 Dincolo de hartă 20.00 Serial. Lege și ordine 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Black Donnelly.

Joi 18 noiembrie

6.00 Serial. Asul din mână 9.00 Liber pe contrasens (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 13.30 Împreună în Europa! 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Serial. Asul din mână 16.00 Telegiurnal 16.30 Confesiuni 17.30 Bazar 18.00 Ora de business 19.00 Liber pe contrasens 20.00 Serial. Lege și ordine 21.00 Ora de știri 22.00 Serial. Black Donnelly.

Vineri 19 noiembrie

6.00 Serial. Asul din mână 9.00 Videoterapia (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Telegiurnal 13.30 Împreună în Europa! 14.30 Utopia 15.00 Serial. Asul din mână (R) 16.00 Telegiurnal 17.30 Pescar hoinar 19.10 Film. Insula comorii 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place...cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.00 Hitler și ocultismul. Documentar.

Sâmbătă 20 noiembrie

6.00 D'ale lui Mitică (R) 7.00 ABC...De ce? 8.00 Atenție...copii 8.35 Liber pe contrasens 10.00 Lumea de aproape 10.30 Între cer și pământ 11.00 Zestrea românilor 12.35 Atenție, se cântă! 14.10 Film. Misterul de la sanatoriu 16.00 Telegiurnal 16.30 Comorile din insule. Documentar 17.00 Natură și aventură 17.30 Dincolo de hartă (R) 18.00 Arena circului. Cirque du Soleil 19.10 Film. La căderea nopții 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Atmosferă fierbinte.

Duminică 21 noiembrie

6.00 Timpul chitarelor (R) 7.30 Natură și aventură (R) 8.00 H...ora prichindeilor 9.00 Ferma 10.00 Pescar hoinar (R) 10.30 Chip și asemănare (R) 11.00 Motomagia 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 Vrajitorii lui Jamie Oliver (R) 13.30 Atlas 14.10 Film. Melodie de-o seară 16.00 Telegiurnal 17.00 D'ale lui Mitică 19.10 Film. Lecții de iubire 21.00 Ora de știri 23.00 Serial. Periculos!

O VOCE ROMÂNEASCĂ Viața și tradițiile românilor din Ungaria

15 NOIEMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

16 NOIEMBRIE, MARTI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

17 NOIEMBRIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

18 NOIEMBRIE, JOI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

19 NOIEMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

20 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericii ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe undele Europei” — emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.25: Stele de cinci stele — emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

21 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” — emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

miercuri, 17 noiembrie 2010 (m1 ora 14.00)

Reluare: vineri, 19 noiembrie 2010 (m2 ora 9.25)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În februarie 2010 s-au împlinit 140 ani de la moartea marelui mecena al culturii românești, Emanuil Gojdu. După dispariția lui s-a lansat activitatea Fundației Gojdu, care timp de aproape o jumătate de secol a ajutat tinerii români din Ungaria și Transilvania. Miercuria viitoare vă vom prezenta filmul „Mecenații” care, pe lângă activitatea lui Emanuil Gojdu, va aborda și rolul coloniei macedoromâne din Buda și Pesta secolelor XVIII și XIX.
Realizator: Ștefan Crăsta

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgvula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă pe drum principal (nr. 47) în Köröstarcsa, în apropierea fostei fabrici de paste făinoase, chiar și cu srl. Contact: +36-30/925-5583 (vorbim limba română).

Vând teren îngădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

De vânzare casă în centrul comunei Chitighaz, str. Úttörő nr. 69, în apropierea școlii românești. Trei camere, încălzire cu convectoare (gaz) + șemineu, baie, WC separat, anexe, grădină îngrijită, suprafață totală 1388 m². Preț 5,2 milioane Ft. Contact: +36-1/786-3698.

Apariția săptămânalului „Foaia românească” este finanțată de:
Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”;
Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, din București;
Secretariatul de Stat pentru Politică Națională și Minoritară, din Budapesta

Înaintașii ne obligă să nu uităm cine suntem...

Serbare comemorativă la Leta Mare

(Relatare în pagina a 3-a)

FOAIA
românească
12 noiembrie 2010
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ștefan Mihailov. Informatician: Ioan Ruja. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2010: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți.